

PATVIRTINTA
Vytauto Didžiojo universiteto
Senato 2023 m. gegužės 17 d.
Nutarimu Nr. SEN-N-15
(Vytauto Didžiojo universiteto
Senato 2024 m. vasario 28 d.
nutarimo Nr. SEN-N-3 redakcija)

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vytauto Didžiojo universiteto (toliau – Universitetas arba VDU) etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) remiasi Visuotine žmogaus teisių deklaracija, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija, Europos sąjungos pagrindinių teisių chartija, Europos universitetų chartijos nuostatomis, Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, VDU statutu, Studijų reguliavimu ir kitais vidaus dokumentais.

2. Kodeksu siekiama skatinti Universiteto bendruomenės narių etišką elgesį, apibrėžti jo turinį, įtvirtinti bendrą etikos principų supratimą, nustatyti neetiško elgesio tipines formas, atlikti švietimo ir kitas prevencijos etikos srityje funkcijas, stiprinti visuomenės pasitikėjimą Universitetu ir jo bendruomene, saugoti Universiteto reputaciją

3. Kodekso reguliavimo sritis neapsiriboja akademinė etika, bet apima ir bendrąją elgesio etiką tiek, kiek tai laikoma reikšminga pasitikėjimo Universitetu ir jo bendruomene kontekste.

4. Pagrindinės Kodekse vartojamos sąvokos:

Akademinis lygiavertiškumas – pagarba akademinėms santykiams dalyviams, nepriklausomai nuo jų pedagoginės, mokslinės ar administracinės hierarchijos.

Akademiniai santykiai – Universiteto akademinės bendruomenės narių santykiai atliekant su mokslo (meno) veikla bei sklaida, studijomis (dėstymo ir studijavimo) ir su studijų kontekste vykdoma veikla susijusias užduotis.

Akademinis sąžiningumas – Universiteto akademinės bendruomenės narių įsipareigojimas mokslo (meno) veiklą bei sklaidą, studijas (dėstymą ir studijavimą) ir jų kontekste vykdomą veiklą grįsti atvirumu, pasitikėjimu, pagarbos ir atsakomybės vertybėmis.

Diskriminacija – asmenų lygių teisių ir galimybių apribojimas dėl jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, amžiaus, socialinės ar šeiminių padėties, religijos ar tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, lytinės orientacijos ar tapatybės, negalios, sveikatos būklės, etninės priklausomybės.

Etikos komisija – vadovaujantis Etikos komisijos nuostatais paskirti atstovai, vykdytys Universiteto bendruomenės šviečiamąją ir prevencinę veiklą etikos srityje, nagrinėjantys ir įvertinantys Universiteto bendruomenės narių galimai padarytus etikos pažeidimus ir atliekantys kitas Kodekse bei Komisijos nuostatuose jiems pavestas funkcijas.

Etikos pažeidimas – sąmoningas ar nesąmoningas etikos principams prieštaraujantis elgesys ar veikla, arba neveikimas.

Interesų konfliktas – situacija, kai Universiteto bendruomenės narys, atlikdamas tarnybines pareigas ar vykdydamas tarnybinių pavedimą, turi priimti ar dalyvauti priimant sprendimą arba įvykdyti pavedimą, kurie susiję ir su jo privačiais interesais.

Mobingas – bet koks ir bet kokios formos įžeidžiantis, užgaulus ar kitoks piktnaudžiaujamo pobūdžio sistemingas ir pasikartojantis elgesys, nukreiptas prieš atskirą (-us) universiteto bendruomenės narį (-ius), kuriuo pažeidžiama Universiteto bendruomenės nario (-ių) profesinė, materialinė, socialinė ar psichologinė gerovė, sukeliamas poveikis psichikos ir fizinei sveikatai, reputacijai, mažinamas darbingumas.

Nepotizmas – asmenų skyrimas į tam tikras pozicijas, kai svarbiausias kandidato atrankos kriterijus yra šeiminiai ir giminystės santykiai, o ne turima kvalifikacija.

Nepriekaištinga reputacija – asmens nepriekaištingos reputacijos statusą patvirtinančių aplinkybių visuma. Aplinkybės, patvirtinančios nepriekaištingą reputaciją: 1) elgesys, atitinkantis etikos vertybes, akademinio sąžiningumo, intelektualinės nuosavybės, apsaugos principus; 2) asmuo nėra įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu pripažintas padaręs nusikalstamą veiką; 3) asmuo nebuvo atleistas iš darbo ar einamų pareigų už šiurkštų darbo ar kitų pareigų pažeidimą; 4) nepiktnaudžiauja alkoholiu, nevartoja narkotinių, psichotropinių ar toksinių medžiagų; 5) nėra įstatymų nustatyta tvarka uždraustos organizacijos narys.

Pranešėjas – asmuo, kuris raštu pateikia pranešimą Etikos komisijai pagal jos nuostatuose nustatytą tvarką. Pranešimą gali pateikti tiek su galimu Etikos kodekso pažeidimu tiesiogiai susijęs, tiek nesusijęs asmuo.

Pranešimas – rašytinis informacijos apie galimai neetišką elgesį pateikimas Etikos komisijos nuostatuose nustatyta tvarka.

Priekabiavimas – nepageidaujamas elgesys, kuriuo siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir (ar) siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka.

Seksualinis priekabiavimas – tai nepageidaujamas užgaulus žodžiu, raštu ir (arba) fiziniu veiksniu išreikštas seksualinio pobūdžio elgesys su asmeniu, kai tokį elgesį lemia tikslas ir (arba) jo poveikis pakenkti asmens orumui, ypač sukuriant bauginančią, priešišką, žeminančią ir (arba) įžeidžiančią aplinką.

Studentai – asmenys, studijuojantys pagal studijų programas arba doktorantūroje, įskaitant asmenis, atvykusius studijuoti pagal studijų mainų programas, sudariusius sutartį ginti disertaciją eksternu, taip pat klausytojai, t. y. asmenys, besimokantys pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas arba atskirus studijų dalykus.

Universiteto bendruomenė – Universiteto akademinė bendruomenė, administracijos ir neakademių padalinių darbuotojai, absolventai, Universiteto įsteigtų įstaigų bendruomenės ir kiti asmenys, aktyviai dalyvaujantys Universiteto veikloje.

Universiteto akademinė bendruomenė – studentai, dėstytojai, mokslo darbuotojai, kiti tyrėjai, profesorai emeritai, rektoriai emeritai, asocijuotieji dėstytojai ar tyrėjai ir kiti asmenys, tiesiogiai dalyvaujantys studijų ir mokslo, meno veikloje.

5. Etikos principų ir jų pažeidimų išdėstymo tvarka Kodekse nedaro įtakos principo ar pažeidimo svarbai.

6. Kodekse nustatomų neetiško elgesio formų sąrašai nėra baigtiniai, jais siekiama apibrėžti tipinius etikos principų pažeidimų atvejus.

7. Kodeksas yra pagrindinis, bet ne vienintelis Universiteto bendruomenės narių etišką elgesį reguliuojantis dokumentas. Etiško elgesio ekosistema Universitete užtikrinama į ją integruojant kitus reikšmingus išorinius ir vidinius dokumentus, *inter alia* VDU mokslinių tyrimų atitikties

pagrindiniams tyrimų profesionalumo ir etikos principams vertinimo nuostatus, VDU nuostatus „Dėl plagiato prevencijos rengiant studentų rašto darbus“, VDU negalios politiką „Įtraukčių galimybių universitetas“, VDU lyčių lygybės planą, VDU seksualinio priekabiavimo ir smurto lyties pagrindu prevencijos tvarkos aprašą, Lietuvos universitetų rektorių konferencijos (toliau – LURK) publikavimo etikos gaires, LURK seksualinio priekabiavimo prevencijos ir atvejų nagrinėjimo gaires, Lietuvos Respublikos (toliau – LR) akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos, LR lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos, kitų institucijų reikšmingus teisės aktus, sprendimus, rekomendacijas ir kt.

8. Kodeksas taikomas visiems Universiteto bendruomenės nariams vienodai, nebent atskiruose Kodekso punktuose būtų nurodyta kitaip. Kodeksas gali būti taikomas buvusiems Universiteto bendruomenės nariams, kiek tai susiję su Universiteto jiems suteiktais tęstinio pobūdžio įvertinimais (kvalifikaciniais, mokslo laipsniais, pedagoginiais vardais ir kt.), taip pat su jų moksline produkcija, kurioje yra nurodyta prieskyra Universitetui.

II. BENDRIEJI ETIKOS PRINCIPAI

9. **Akademinės laisvės ir atsakomybės principas.** Universiteto bendruomenės nariai Universitete palaiko ir puoselėja įsitikinimų bei žodžio laisvę, kritinio mąstymo tradiciją, akademinio lygiavertiškumo atmosferą, galimybes atvirai reikšti požiūrį į pedagoginio, mokslo, meno ir studijų proceso rengimą, vykdymą ir administravimą, laisvę plėtoti mokslinę ir meninę veiklą tomis kryptimis ir metodikomis, kurios atrodo būtinos patiems mokslininkams, laisvę formuoti, tikslinti ir skelbti mokslinės tiesos kriterijus savo tyrimų srityse, siekia socialiai atsakingo ir į aukštą rezultatų kokybę orientuoto mokslo, prisiima asmeninę atsakomybę už akademinės kultūros puoselėjimą, vengia nepagrįstai varžyti studentų laisvę studijuoti. Akademinės laisvės ir atsakomybės principą pažeidžia:

9.1. nepagarba ir nepakantumas kitų bendruomenės narių nuomonei;

9.2. bendruomenės nario teisės pasakyti ir ginti savo nuomonę, priimant sprendimus Universitete, ignoravimas ar sąmoningas ribojimas;

9.3. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus nesuteikimas;

9.4. sąmoninga klaidingos ar nesantaiką visuomenėje kurstančios informacijos, žinių, duomenų ir pan. sklaida;

9.5. nepagrįsta ir nepagarbi kritika atliekamiems ar atliktiems tyrimams, pasirinktai metodologijai;

9.6. sąmoningas akivaizdžiai neobjektyvus duomenų interpretavimas;

9.7. mokslinių tyrimų ar meno veiklos vykdymas ar inicijavimas, žinant ar numatant, kad šie tyrimai ar meno veikla sukelia ar gali sukelti žalą, atsižvelgiant į pažeidžiamų visuomenės grupių interesus, bioetikos bei gyvūnų gerovės ir apsaugos principus;

9.8. mokslinių tyrimų ar meno veiklos atlikimas neįvertinus ir nepatvirtinus jo atitikties mokslinių tyrimų etikai, kai toks vertinimas ir patvirtinimas yra būtinas;

9.9. akivaizdi ir viešai reiškiamą nepagarbą pasirinktai ar atstovaujamai specialybei ar mokslo sričiai;

9.10. dėstytojo ir tyrėjo kompetencijos stoka bei demonstruojamas nenoras tobulėti, akivaizdžiai menkinantys Universiteto reputaciją ir nepateisinantys suinteresuotų šalių (studentų, projektų partnerių ir kt.) lūkesčių.

10. **Etikiškų tarpusavio santykių principas.** Universiteto bendruomenės nariai palaiko ir puoselėja tarpusavio pagarbą, kolegiškumo ir lygiavertiškumo atmosferą, toleranciją ir pagarbą žmogaus

orumui bei žmonių įvairovei, pagarbą žmogaus teisėms, nediskriminavimą, nešališkumą, lygių teisių ir galimybių palaikymą, sąžiningumą ir sąžiningą konkurenciją. Universitetas netoleruoja diskriminacijos, suteikia ir puoselėja lygias galimybes visiems bendruomenės nariams, nepaisant jų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, amžiaus, socialinės ar šeiminės padėties, religijos ar tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės, negalios, sveikatos būklės, etninės priklausomybės. Etiškų tarpusavio santykių principą pažeidžia:

10.1. Universiteto bendruomenės nario diskriminacija;

10.2. Universiteto bendruomenės narių garbės ir orumo žeminimas, agresyvūs, užgaulūs ar įžeidžiantys veiksmai asmens atžvilgiu;

10.3. veiksmai, turintys priekabiavimo ar seksualinio priekabiavimo požymių;

10.4. mobingas Universiteto bendruomenės nario atžvilgiu;

10.5. nepotizmas Universiteto veikloje;

10.6. naudojimasis asmenimis dėl savanaudiškų paskatų (dėl pavaldumo ar kitų socialinių aplinkybių);

10.7. neadekvačių ir neproporcingų asmens kompetencijai ir statusui užduočių ar nurodymų skyrimas;

10.8. vienpusis familiarumas ir (ar) patronavimas, manipuliavimas ryšiais su valdingus įgaliojimus turinčiais asmenimis siekiant asmeninės naudos;

10.9. konfliktų, apkalbų, intrigų, šmeižimo, įžeidinėjimo tarp Universiteto bendruomenės narių inicijavimas ir kurstymas, bendruomenės narių įtraukimas į šiuos procesus;

10.10. išreikštas Universiteto bendruomenės nario gebėjimų, pažiūrų ar asmeninių savybių menkinimas, peržengiantis akademinės diskusijos ribas;

10.11. bet kokio pobūdžio atlygio reikalavimas, kai šis reikalavimas siejamas su sprendimų (ne)priėmimu, taip pat tokio atlygio davimas ir priėmimas;

10.12. spaudimas kitam Universiteto bendruomenės nariui siekiant nepelnyto įvertinimo arba norint nuslėpti akademinį nesąžiningumą;

10.13. siekis nepelnytai išsiskirti ar nepagrįstai reikalauti išskirtinių teisių;

10.14. konkurencija tarp Universiteto bendruomenės narių pažeidžiant sąžiningo elgesio reikalavimus;

10.15. kito asmens fizinis lietimasis nesant tam būtino pagrindo arba negavus jo sutikimo.

11. Atsakomybės Universiteto bendruomenei principas. Universiteto bendruomenės nariai palaiko ir puoselėja pagarbą savo bendruomenei, akademinį solidarumą ir kolegialumą, lojalumą Universiteto misijai ir vertybėms, atsakingą Universiteto materialijų bei finansinių išteklių naudojimą, procesų Universitete skaidrumą, o kilus problemų pirmiausia jas spręsti Universiteto bendruomenėje. Atsakomybės Universiteto bendruomenei principą pažeidžia:

11.1. Universiteto ir jo bendruomenės vardo žeminimas, padaryta žala jų reputacijai tiek atliekant tiesiogines darbo funkcijas, tiek atitinkamai elgiantis viešojoje (fizinėje ir virtualiojoje) aplinkoje, nesusijusioje su darbo funkcijomis;

11.2. Universiteto vidaus problemų viešinimas prieš tai neišnaudojus galimybių išspręsti jas Universiteto bendruomenėje ir turint tikslą pakenkti Universiteto reputacijai;

11.3. įsitraukimas į interesų konfliktą sudarant susitarimus, sutartis ar kitus sandorius ir dalyvaujant kitose su Universitetu siejamose veiklose;

11.4. susitarimų, sutarčių ar kitų sandorių sudarymas su Universiteto bendruomenei nepriklausančiais asmenimis, kurie neatitinka nepriekaištingos reputacijos reikalavimų dėl

finansavimo šaltinio, partnerių ar bendradarbių reputacijos, veiklos pobūdžio, siekiamo rezultato ar kitų priežasčių;

11.5. tyčinis melagingos informacijos skleidimas Universiteto bendruomenei;

11.6. tyčinis bendruomenės nariams skirtos ir (ar) svarbios informacijos nuslėpimas arba įpareigojimų tokios informacijos neatskleisti davimas kitiems bendruomenės nariams;

11.7. informacijos apie galimus Kodekso pažeidimus sąmoningas neatskleidimas arba nutylėjimas;

11.8. nepagrįsto Pranešimo pateikimas kito bendruomenės nario atžvilgiu, kai akivaizdžiai žinoma apie Pranešimo nepagrįstumą (manipuliacija etikos pažeidimų svarstymo procesu), taip siekiant pakenkti, įžeisti, apšmeižti ar kitaip sumenkinti kito bendruomenės nario įvaizdį ir pažeminti jo garbę bei orumą arba sąmoningai veikiant prieš teisingą ir savalaikį Pranešimo išnagrinėjimą;

11.9. akivaizdus ir sąmoningas piktnaudžiavimas teisėmis bei procedūromis, numatytomis Universiteto teisės aktais;

11.10. bet kokių Universiteto išteklių naudojimas šališkai politinei veiklai, agitacijai, privačiam verslui ar bet kokiems kitiems, su Universitetu nesusijusiems, interesams tenkinti;

11.11. Universiteto vertybėms prieštaraujančių projektų, renginių ar kitų veiklų inicijavimas ir (ar) vykdymas;

11.12. Universiteto turto gadinimas, niokojimas ar išteklių eikvojimas dėl piktavališkumo arba aplaidumo;

11.13. neskaidrus ir nesąžiningas, LR įstatymams ir Universiteto teisės aktams prieštaraujantis, darbuotojų priėmimas į darbą, apimant, bet neapsiribojant, akademinio ir neakademinio personalo viešo konkurso organizavimu, kandidatų vertinimu arba darbuotojų kvalifikacijos vertinimu bei atestavimu;

11.14. vadovaujantis įstatymais ar Universiteto teisės aktais konfidencialia laikomos asmeninės ar tarnybinės informacijos viešinimas arba viešas aptarinėjimas, taip pat sudarymas galimybių šią informaciją sužinoti kitiems asmenims, išskyrus atvejus, kai tokia informacija viešinama pagal Universitete nustatytas tvarkas.

III. PEDAGOGINĖS VEIKLOS ETIKA

12. Dėstytojų ir studentų etiškų santykių principas. Dėstytojai ir studentai tarpusavio santykius grindžia bendradarbiavimu, abipuse pagarba, geranoriškumu ir skaidrumu, vengia privataus pobūdžio įsipareigojimų ar dviprasmiškumo, t. y. kas gali sukelti interesų konfliktą. Dėstytojų ir studentų etiškų santykių principą pažeidžia:

12.1. studento ar dėstytojo siekimas užmegzti privačius (pvz., intymius, romantinius ir kt.) santykius atitinkamai su dėstytoju ar studentu, kurį sieja dėstomas dalykas, vadovavimas tiriamajam darbui, kūrybiniam projektui ar kiti akademiniai santykiai;

12.2. piniginio atlygio, dovanų ar paslaugų tiesioginis ar netiesioginis (per kitus asmenis) reikalavimas ir (ar) priėmimas iš studentų arba siūlymas ir (ar) davimas dėstytojams ar administracijos darbuotojams, kai tuo siekiama nederamai paveikti studijų procesą (pakeisti įvertinimą, sudaryti išskirtines sąlygas ir kt.);

12.3. dėstytojo vaidmens (įskaitant pasiekimų vertinimą ir vadovavimą rašto darbams) prisiėmimas šeimos nario, artimo draugo (turint tiesioginių, glaudžių ryšių, santykių), verslo partnerio atžvilgiu tais atvejais, kai yra galimybė išvengti tokio vaidmens;

12.4. asmeninės informacijos apie studentą ar dėstytoją atskleidimas arba jos naudojimas tiek studijų, tiek mokslo tikslais be studento ar dėstytojo raštiško sutikimo;

12.5. informacijos apie dėstytoją ar studentą, jų elgesį, dėstomo dalyko ar kito turinio, susijusio su studijų procesu, viešas skleidimas ir platinimas, kai pateikiama dalinė ar iškreipta informacija, neatspindinti tikrosios situacijos;

12.6. pastabų ar komentarų apie viešam gynimui nepateiktą arba šiam gynimui neteikiamą studento rašto darbą viešinimas, jeigu tai nesusiję su numatytais darbo rengimo ar svarstymo procedūromis;

12.7. studentams, turintiems individualių poreikių, kylančių iš negalios, studijavimo sąlygų, labiausiai atitinkančių jų poreikius, nesudarymas, nors tokios galimybės Universitete egzistuoja;

12.8. su dėstymu, rašto ar kūrybinių darbų rengimu susijusios medžiagos, informacijos, duomenų ar kitokio turinio sklaida pažeidžiant dėstytojo, studento ir Universiteto autorių teises;

12.9. rūkalų, alkoholinių gėrimų, narkotikų ar bet kokių psichotropinių medžiagų (išskyrus kai tai susiję su receptiniais vaistais) vartojimas, taip pat buvimas nuo jų apsvaigusiam ar tokių procesų imitavimas (pvz., elektroninių cigarečių rūkymas, nealkoholinio alaus vartojimas ir kt.) pedagoginės veiklos metu.

13. Studentų pasiekimų etiško vertinimo principas. Dėstytojai studentų pasiekimus vertina teisingai, sąžiningai, atsižvelgdami į dėstomo dalyko, mokslo arba studijų darbo (ar jo dalies) siekiamus rezultatus, laikydamiesi konfidencialumo reikalavimų. Studentų pasiekimų etiško vertinimo principą pažeidžia:

13.1. dėstytojų, taip pat pedagoginiame procese dalyvaujančių Universiteto bendruomenės narių nesąžiningas elgesys studentų pasiekimų vertinimo procese (tiesioginė pagalba nusirašant, atsiskaitymų rezultatų klastojimas, duomenų klastojimas ir kt.);

13.2. studentų akademinio nesąžiningumo atvejų (plagiato, nusirašinėjimo ar leidimo nusirašyti kitam, atsiskaitymų rezultatų klastojimo, naudojimosi neleistina pagalba atsiskaitymo metu, kito asmens pasitelkimo atsiskaitant už save arba atsiskaitymo pačiam už kitą studentą, duomenų klastojimo, svetimo rašto darbo ar meno kūrinio (ar jų dalies) pateikimo kaip savo, uždarbiavimo rengiant rašto darbus ar meno kūrinius kitiems studentams, kūrinio autoriaus (-ių) teisių pažeidimų ir kt.) ignoravimas, toleravimas ar sąmoningas sąlygų jiems sudarymas studentų pasiekimų vertinimo procese;

13.3. asmeninio pobūdžio informacijos reikalavimas iš studento ir tokio pobūdžio informacijos siejimas su pasiekimų vertinimu;

13.4. studentų pasiekimų vertinimo susiejimas su akademinio ar neakademinio pobūdžio paslaugomis arba studento dalyvavimu veiklose, nesusijusiose su dėstomu dalyku ar vadovujamu rašto darbu (pvz., visuomeninėje, politinėje ar kitose veiklose);

13.5. studentų pasiekimų vertinimas vadovaujantis asmeninėmis, ideologinėmis ar politinėmis nuostatomis, giminystės ryšiais ar kitais vertinimo objektyvumu abejoti verčiančiais veiksniais, o ne atsižvelgiant į pateiktą darbų kokybę ar studentų pasiektus studijų rezultatus;

13.6. studentų pasiekimų vertinimas akivaizdžiai neatsižvelgiant į jų pasiektų studijų rezultatų lygį;

13.7. informacijos apie studentų akademinį pasiekimų vertinimus atskleidimas tretiesiems asmenims nesant tam specialaus pagrindo (studento sutikimo, teisinio pagrindo, naudos studentui);

13.8. studento akademinės nesėkmės viešas aptarinėjimas, išskyrus tuos atvejus, kai pagal Universiteto tvarkas nagrinėjamos studentų apeliacijos ar kiti akademiniai klausimai, kurių objektyvus sprendimas akivaizdžiai pateisina minėtų nesėkmių aptarimą;

13.9. tyčinis ar nepagrįstas tinkamų sąlygų nesudarymas studentams, turintiems individualių poreikių, kylančių iš negalios, atsiskaitymo už jų pasiekimus metu;

13.10. sąmoningas studentų klaidinimas informuojant apie pasiekimo vertinimo formas, metodus ir užduotis.

IV. MOKSLO IR MENO VEIKLOS BEI SKLAIDOS ETIKA

14. **Akademinio sąžiningumo mokslo ir meno veikloje bei sklaidoje principas.** Mokslo ir meno veikla bei sklaida grindžiamos sąžiningumu, tyrimų objektyvumu ir pagrįstumu siekiu, mokslininkas turi vengti klaidinti kolegas ir visuomenę dėl savo ir kitų tyrėjų kompetencijos ar mokslinių tyrimų rezultatų. Mokslo ir meno veikla bei sklaida neturi daryti žalos žmogui, bendruomenei, aplinkai ir gyvajai gamtai. Akademinio sąžiningumo mokslinėje tiriamojoje ir meninėje veikloje principą pažeidžia:

14.1. svetimo kūrinio ar jo dalies (įskaitant dirbtinio intelekto kūrinį ar jo dalį) pateikimas kaip savo, tinkamai nepateikiant citavimo ženklų (pvz., kabučių ir (ar) kitokio pobūdžio išskyrimo iš viso teksto) ir (ar) nenurodant šaltinių, kuriais buvo remtasi (plagiatas); duomenų, eksperimentų ar kitos reikšmingos informacijos išgalvojimas moksliniuose tyrimuose ar su jais susijusiuose procesuose bei dokumentuose, taip pat sąmoningai neteisingas citavimas pateikiant šaltinyje neegzistuojančius teiginius ar mintis (fabrikavimas);

14.2. mokslinio tyrimo duomenų ar rezultatų nutylėjimas (pvz., sumažinant duomenų kiekį, praleidžiant duomenis, neatitinkančius pageidaujamo tyrimo išvadų, praleidžiant rezultatus, prieštaraujančius tyrimo hipotezei ir kt.) arba manipuliavimas jais (pvz., susitariant su respondentais dėl tam tikrų atsakymų į klausimus apklausos metu) siekiant sudaryti klaidinančią įspūdį (falsifikavimas);

14.3. mokslinio tyrimo ar meninės veiklos duomenų, originalių metodikų ir (ar) metodų, eigos detalių ar rezultatų naudojimas mokslo ir meno veiklos bei sklaidos tikslais negavus sutikimo iš bendraautorių ar dalyvių, kai gauti informuoto asmens sutikimą yra privaloma;

14.4. nepagrįstos bendraautorystės suteikimas arba bendraautorystės nenurodymas, netikro (išgalvoto) autoriaus nurodymas, taip pat nepagrįstas bendraautorystės siekimas (dovanotoji, manais grindžiama, pramanyta, prievartinė ar šešėlinė autorystė);

14.5. informacijos klastojimas gyvenimo ir mokslinės bei meninės veiklos aprašymuose, pažymose, ataskaitose ir kituose mokslo ir meno veiklai bei sklaidai svarbiuose dokumentuose;

14.6. neteisingas institucijos, kuriai priklauso tyrimo ar kūrinio autorius, nurodymas arba informacijos apie instituciją nutylėjimas, sąmoningas mokslo ir meno veikloje talkinusių asmenų intelektualinio ar finansinio indėlio nutylėjimas arba nuslėpimas;

14.7. klaidinančios informacijos apie tyrimo metodiką, kūrinio autorystę, indėlį į mokslo ar meno darbą, finansavimo šaltinius, interesų konfliktą pateikimas arba atitinkamos informacijos nepateikimas, kai tai yra būtina;

14.8. tyrimo duomenų, kompiuterių programų, empirinės medžiagos pavyzdžių, meno kūrinių, rankraščių klastojimas arba sąmoningas sugadinimas ir (ar) sunaikinimas;

14.9. šališkumas ir (ar) asmeninės naudos siekimas recenzuojant studijų, mokslo ir meno darbus ar projektus ir vertinant jų paraiškas;

14.10. tyčinis neatsakingas dirbtinio intelekto panaudojimas moksliniame tyrime.

V. STUDIJŲ ETIKA

15. **Akademinio sąžiningumo studijose principas.** Studentai studijų procese vadovaujasi akademinio sąžiningumo principu, prisideda prie kokybiško studijų proceso puoselėjimo, pasirašydami studijų sutartį sutinka su Universiteto studento sąžiningumo deklaracijoje bei Kodekse numatytais principais ir įsipareigoja juos vykdyti visą studijų sutarties galiojimo laikotarpį. Akademinio sąžiningumo studijose principą pažeidžia:

15.1. veiksmai, pažeidžiantys Kodekse įtvirtintą akademinio sąžiningumo mokslinėje veikloje principą, mokslinei veiklai prilyginant bet kokią kūrybinio ir (ar) tiriamojo pobūdžio veiklą studijų ir atsiskaitymų už studijas metu;

15.2. nusirašinėjimas ar leidimas nusirašyti, pasakinėjimas, ruošinukų, kitų neleistinų priemonių naudojimas ar kitas nesąžiningas elgesys studijų pasiekimų vertinimo metu, taip pat tokio elgesio ignoravimas ir (ar) toleravimas;

15.3. spaudimas bendramoksliams ar kitiems asmenims leisti nusirašyti studijų pasiekimų vertinimo metu arba pasidalinti savo rašto darbu, siekiant jį plagijuoti;

15.4. spaudimas dėstytojui ar administracijos darbuotojui siekiant pakeisti studijų pasiekimų įvertinimą ir (ar) jų vertinimo sąlygas;

15.5. kito asmens pasitelkimas arba dalyvavimas kito asmens vardu studijų pasiekimų vertinimo metu;

15.6. kito asmens atlikto rašto darbo ar meno kūrinio (ar jo dalių) įsigijimas už atlygį ir jo pateikimas kaip savo;

15.7. uždarbiavimas ar naudos gavimas už kitus atliekant su atsiskaitymu susijusias užduotis, kurios daro įtaką vertinimui;

15.8. to paties ar labai panašaus rašto darbo ar meno kūrinio pateikimas atsiskaitant už kelis dalykus, išskyrus atvejus, kai tokiam pateikimui pritaria dalykų dėstytojai;

15.9. su studijomis susijusios informacijos ir duomenų (dėstytojų parašų, atsiskaitymų užduočių, įvertinimų, pažymų ir kt.) klastojimas;

15.10. piktnaudžiavimas atliekant grupinius darbus ar atliekant kolektyvinės kūrybos praktikas (pvz., akivaizdžiai mažiau prisidėjus, reikalauti ar daryti spaudimą siekiant gauti vienodą su kitais grupės nariais įvertinimą).

VI. KODEKSO ĮGYVENDINIMAS

16. Kodekso įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę atlieka Etikos komisija, kuri yra sudaroma ir veikia pagal Universiteto Senato patvirtintus Etikos komisijos nuostatus.

17. Etikos komisija savo veikloje bendradarbiauja su kitomis etikos priežiūrą ir puoselėjimą atliekančiomis institucijomis Lietuvoje, *inter alia* LR akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba, LR lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba, Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija. Etikos komisija atskirais atvejais gali rekomenduoti Pranešėjui kreiptis tiesiogiai į šias ar kitas institucijas.

18. Su seksualiniu priekabiavimu ir smurtu lyties pagrindu susijusių pažeidimų nagrinėjimą reglamentuoja Universiteto Etikos komisijos nuostatai ir Seksualinio priekabiavimo ir smurto lyties pagrindu prevencijos tvarkos aprašas, kuriam teikiama pirmenybė esant prieštaravimui tarp dokumentų.

19. Etikos komisijos veiklos sritis apima Universiteto bendruomenės šviečiamosios ir prevencinės veiklos etikos Universiteto veikloje klausimais vykdymą, rekomendacijų bei siūlymų dėl Kodekso ir kitų su etika susijusių vidaus dokumentų tobulinimo Universitete teikimą, rekomendacijų Universiteto bendruomenės nariams skirti skatinamąsias priemones ar įvertinimus už etikos Universiteto veikloje puoselėjimą teikimą ir galimų Kodekso pažeidimų nagrinėjimą.

20. Nustačiusi Kodekso pažeidimą Etikos komisija visais atvejais įvertina jo reikšmingumą (šturkštumą) atsižvelgdama į pažeidimo poveikį, žalą, mastą, pasikartojamumą ir kitus požymius. Pažeidimo reikšmingumas ir rekomenduojamos poveikio priemonės turi koreliuoti tarpusavyje.

21. Nustačiusi Kodekso pažeidimą Etikos komisija priima pažeidimą konstatuojantį sprendimą ir rekomenduoja atitinkamiems Universiteto valdymo organams (Tarybai, Senatui, rektoriui) arba kitoms Universiteto institucijoms ar pareigūnams vieną ar kelias jų kompetencijai priklausančias poveikio priemones, *inter alia* (sąrašas nėra baigtinis):

21.1. nurodyti nutraukti neetišką elgesį;

21.2. skirti asmeninį įspėjimą (skirtą tik pažeidėjui);

21.3. skirti viešą nuasmenintą įspėjimą;

21.4. pašalinti iš Universiteto su teise sugrįžti į studijas ne anksčiau kaip praėjus nustatytam laikotarpiui nuo poveikio priemonės skyrimo; laikotarpis nustatomas įvertinus pažeidimo reikšmingumą (šturkštumą) bei negali būti ilgesnis nei 10 metų;

21.5. inicijuoti atšaukimo iš užimamų pareigų procedūrą;

21.6. inicijuoti kvalifikacinio, mokslo laipsnio ar pedagoginio vardo atšaukimo procedūrą;

21.7. inicijuoti darbo sutarties nutraukimo be įspėjimo dėl darbuotojo kaltės procedūrą;

21.8. surengti dėstytojo ar mokslo darbuotojo neeilinę atestaciją.

22. Etikos komisija savo iniciatyva poveikio priemonių netaiko.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Kiekvienas Universiteto bendruomenės narys, pradėjęs dirbti, eiti pareigas ar studijuoti Universitete, informuojamas, kad privalo susipažinti su Kodeksu ir jo laikytis.

24. Kodeksas skelbiamas viešai Universiteto interneto svetainėje lietuvių ir anglų kalbomis.

25. Kodeksas tvirtinamas, keičiamas ir pripažįstamas netekusiu galios Universiteto Senato nutarimu.